

Workshop

Verdere ontwikkeling van de chemische monitoring van de Rijn



Internationale
Kommission zum
Schutz des Rheins

Commission
Internationale
pour la Protection
du Rhin

Internationale
Commissie ter
Bescherming
van de Rijn

International
Commission
for the Protection
of the Rhine



Meetstation Weil am Rhein (AUE Bazel-stad)

5 en 6 maart 2015 - BMUB Bonn

Tijdens de Rijnministersconferentie die eind 2013 heeft plaatsgevonden in Bazel is vastgesteld dat, hoewel er aan het intensieve gebruik van het Rijnstroomgebied niets is veranderd, de waterkwaliteit van de Rijn en veel van zijn zijrivieren aanzienlijk is verbeterd, doordat de emissies van schadelijke stoffen en nutriënten uit industrie en stedelijke gebieden zijn verminderd, en dat het aantal meldingen via het Waarschuwings- en Alarmplan Rijn sinds 2008 duidelijk is gedaald, onder meer dankzij scherpere controles en een toenemend preventief beleid in industrie en scheepvaart.

Er is echter ook geconstateerd dat er microverontreinigingen, bijv. resten van geneesmiddelen, röntgencontrastmiddelen of cosmetica, voorkomen in het Rijnwater en dat deze stoffen zowel in de hoofdstroom als in de zijrivieren in meetbare concentraties worden aangetroffen. De ministers en de vertegenwoordiger van de Europese Unie hebben zich ertoe verplicht om het initiatief te nemen en activiteiten te ontwikkelen die zijn gericht op de voorkoming en vermindering van de emissie van microverontreinigingen.

Een belangrijk uitgangspunt voor de vaststelling van een consequente keten van maatregelen, van de bron tot de verwijdering van producten die waterrelevante stoffen bevatten, zijn de resultaten van de monitoring van de Rijn.

De onderzoeksprogramma's zijn afgestemd op wettelijke bepalingen van de EU en de staten, op ICBR-afspraken (Rijnstoffenlijst), op specifieke vraagstukken van de staten, Duitse deelstaten en waterbedrijven en tot slot ook op de mogelijkheden en grenzen van de toegepaste analysemethodes. De afgelopen jaren is er op al deze gebieden het een en ander veranderd. Deze veranderingen en de hieruit eventueel voortvloeiende opties voor een heroriëntatie van de internationaal geharmoniseerde, chemische monitoring van de Rijn, de samenwerking tussen de verschillende laboratoria en de uitwisseling van informatie over buitengewone waarnemingen, vooral in het kader van de realtimewatermonitoring, dienen te worden besproken tijdens de workshop. Daarnaast zal er met name worden ingegaan op de volgende vragen: moeten beoordelingsstrategieën worden aangepast en zo ja, hoe; en kan de watermonitoring zinvol worden aangevuld met modellering en zo ja, hoe?

Het doel is het creëren van een gemeenschappelijk begrip van de eisen die heden ten dage worden gesteld aan de (internationale) monitoring van de kwaliteit van het Rijnwater, het erkennen van de hieruit eventueel resulterende behoefte om de meetprogramma's, de beoordelingssystemen en de rapportagedrempels van het WAP Rijn aan te passen, en het uitwerken van oplossingen waarmee naar verwachting op lange termijn efficiënte en moderne waterkwaliteitsmonitoring kan worden gerealiseerd.

PROGRAMMA

Registratie: donderdag 5 maart 2015, vanaf 12.00u

Begin: donderdag 5 maart 2015, 13.00u

Verwelkoming en toelichting bij het doel van de workshop

Gustaaf Borchardt, voorzitter van de ICBR, Nederland

Blok 1 13.10u - 15.10u

Gespreksleiding: Gustaaf Borchardt, voorzitter van de ICBR, Nederland

Verwachtingen aan de monitoring van de Rijn

(1) Watermonitoring als onderdeel van de strategie voor de duurzame verbetering van de water- en drinkwaterkwaliteit

Gerhard Odenkirchen, ministerie van Klimaatbescherming, Milieu, Landbouw, Natuur- en Consumentenbescherming van de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen, voorzitter van de Duitse stroomgebiedgemeenschap Rijn

(2) Het Rijnmeetprogramma chemie: een cruciale pijler van de ICBR

Martin Keller, voorzitter van de EG Monitoring (EG SMON), BfG, Koblenz

(3) Realtimewatermonitoring en Waarschuwings- en Alarmplan Rijn: het radarsysteem aan de Rijn

Peter Diehl, voorzitter van de EG WAP Rijn (EG SAPA), Rijnland-Palts, Worms

(4) **Forumdiscussie**

Gespreksleiding: Stephan Müller, BAFU, Zwitsers waterdirecteur

Nemen deel aan de forumdiscussie: Sandra Mol (NL), Heide Jekel (DE), Vincent Bachmann (FR), Luc Zwanc (LU), Helen Clayton (EU), Heinz Singer (CH), Kurt Rüegg (IAWR/AWBR), Thomas Kullick (CEFIC), Heinz Schlapkohl (BUND)

Koffiepauze

Blok 2 donderdag 16.00u - 18.00u en vrijdag 9.00u - 12.00u (met koffiepauze)

Groepswork

“Nieuwe stoffen” Analyseren, beoordelen, volgen en communiceren

Inleiding: Ulrike Düwel, voorzitter van de WG S

Groep I: Nieuwe stoffen analyseren (alleen in het Engels)

Gespreksleiding: Torsten Schmidt, Universiteit Duisburg-Essen, voorzitter van het genootschap voor waterchemie in de GdCH

Inleidende presentaties:

(1) Overzicht van de bestaande technieken voor non-target- en ultrasporenanalyse

Thomas Ternes, BfG, Koblenz

(2) Analytisch venster van moderne non-targetmethodes

Patrick Bauerlein, KWR Watercycle Research Institute, Nederland

(3) Strategieën voor de identificatie van “nieuwe onbekende stoffen”

Susanne Brüggem, LANUV NRW

(4) **Benodigde laboratoriummiddelen voor moderne methodes**

Steffen Ruppe, AUE Bazel-stad

(5) **Groepswerk**

Technische ondersteuning: Harald Rahm, LANUV NRW

Mogelijkheden voor samenwerking aan de Rijn om de introductie en toepassing van moderne analysemethodes snel vooruit te brengen

Groep II: Nieuwe stoffen in de praktijk van het waterbeheer “volgen”, beoordelen, communiceren (wordt simultaan getolkt in het Nederlands, Duits en Frans)

Gespreksleiding: Luc Zwank, Luxemburg

Inleidende presentaties:

(1) **Van het vinden van een “nieuwe stof” naar het achterhalen van de oorzaak van de verontreiniging**

Jan Mazacek, AUE Bazel-stad

(2) **Van het vinden van een “nieuwe stof” naar het beoordelen van de relevantie ervan voor het milieu en de volksgezondheid**

Martin Exner, Institut für Hygiene, Universiteit Bonn

PLENUM: 6 maart 2015, 9.00u

(3) **Van het vinden van een “nieuwe stof” naar het informeren van boven- en benedenstrooms gelegen gebieden, watergebruikers en bevolking**

CEFIC (Thomas Kullick), IAWR (Gerard Stroomberg) en BUND, Ak Wasser in het BBU (Nikolaus Geiler), elk 5 minuten spreektijd

(4) **Groepswerk**

Technische ondersteuning: Dorothea Selke, LANUV NRW

Mogelijkheden voor samenwerking om oorzaken van problemen te achterhalen en de relevantie van stoffen te beoordelen

Lunch 12.00u - 13.00u (deelnemers kunnen op eigen kosten lunchen in de kantine van het BMUB)

Blok 3 13.00u - 15.00u

Conclusies en vooruitblik

Gespreksleiding: Ulrike Düwel, voorzitter van de WG S

(1) **Presentatie en bespreking van de resultaten van blok 2, onderdeel “analyseren”**

PLENAIRE discussie, handelingsaanbevelingen voor de vervolgaanpak in de ICBR-overleggroepen

(2) **Presentatie en bespreking van de resultaten van blok 2, onderdeel “volgen, beoordelen, communiceren”**

(3) **Conclusies en vooruitblik**

Slotwoord

Gustaaf Borchardt, voorzitter van de ICBR